

Rembalski, Andrzej

25-lecie Kieleckiego Towarzystwa Naukowego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 28/3-4, 702-704

1983

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zwrócił ponadto uwagę na umiejętność Profesora w przekształcaniu trudności i klęsk w zwycięstwa. Wreszcie prof. Jankowski wyraził nadzieję że w najbliższym czasie przeczyta monografię o Mickiewiczu pióra Konrada Górskiego.

Streszczone tu fragmentarycznie wypowiedzi nie oddają wszystkich ważnych problemów poruszanych przez mówców. Nie zarejestrowałem także dokładnie końcowego wystąpienia Profesora Górskiego. Nie prowadzono bowiem — a szkoda — zapisu magnetofonowego poszczególnych wystąpień. Podaję w związku z tym tylko niektóre myśli Autora autobiografii: „celem mego życia — mówił — jest wypełnianie mego obowiązku na dziś”; „jesteśmy aparatem o zróżnicowanej predyspozycji do odbioru różnych fal” (studenci w związku z tym nie powinni zajmować się utworami typowymi, lecz tymi, które wpływają szczególnie na ich świadomość; sam K. Górski zawsze pisał o tym, co go porывało). Ponadto mówca zwrócił uwagę na twórczość Juliusza Słowackiego (tu podkreślił szczególnie problem aluzji literackiej), znaczenie Zygmunta Krasieńskiego jako twórcy katastrofizmu w literaturze europejskiej¹. Wreszcie podzielił się ze słuchaczami trudnościami — związanymi z przygotowywaniem aktualnych prac. Wspomnił, że książki o Kasprowiczu już nie napisze. Zafascynowany jest twórczością Mickiewicza, ale opracowanie monografii o autorze *Pana Tadeusza* napotyka również trudności.

Odnotać należy, że na spotkanie nadesłał list prezes Polskiej Akademii Nauk — prof. Aleksander Gierys, uczestnik niektórych spotkań organizowanych przez Redakcję „Kwartalnika”.

Muzeum Techniki udostępniło polifon z płytami sprzed 80 lat, pozwalającymi m. in. odtworzyć melodię *Gaudeamus igitur*. Dyrektor K. Jakubowski oprowadził gości po wystawie minerałów Polski, co skłoniło Autora autobiografii do podzielenia się swymi wspomnieniami na temat współpracy z geologami na uniwersytecie w Wilnie i w Toruniu (m. in. z prof. Edwardem Pasendorferem). Może kiedyś będzie nas stać na założenie archiwum dźwiękowego do historii nauki polskiej. W archiwum tym winny znaleźć się taśmy z nagraniami spotkań z autorami autobiografii — drukowanych w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki”. Tymczasem jest to tylko marzenie. Miejmy jednak nadzieję, że będzie ono w niedalekiej przyszłości zrealizowane.

Zbigniew J. Wójcik
(Warszawa)

25-LECIE KIELECKIEGO TOWARZYSTWA NAUKOWEGO

W grudniu 1982 r. minęło dwadzieścia pięć lat od chwili zatwierdzenia statutu i formalnego powołania do życia Kieleckiego Towarzystwa Naukowego.

Z tej okazji 14 XII 1982 r. odbyło się w Kielcach uroczyste zebranie członków Towarzystwa, na którym dokonano oceny jego dotychczasowego dorobku oraz podjęto próbę nakreślenia programu na lata przyszłe.

Zebrań przewodził prezes KTN prof. Zdzisław Czarny, który wręczył okolicznościowe dyplomy i medale przedstawicielom instytucji współpracujących z Towarzystwem oraz zasłużonym jego działaczom.

Referat programowy, obrazujący genezę powstania KTN, jego dzieje i kierunki rozwoju na najbliższe lata, wygłosił długoletni działacz Towarzystwa, wiceprezes — doc. Zbigniew Rubinowski.

Referent scharakteryzował udział KTN w życiu naukowym, kulturalnym i gospodarczym regionu.

¹ Zastanawiające, że nikt nie zwrócił uwagi, iż katastrofizm w literaturze europejskiej zbiega się w czasie z katastrofizmem przyrodniczym.

W minionym ćwierćwieczu Towarzystwo stało się znaczącą placówką naukową na Kielecczyźnie. Aktualnie skupia ono w swych szeregach 406 członków indywidualnych (stan na 1 XII 82 r.), wśród których jest 24 profesorów i 51 docentów. Ponadto do KTN należy 17 tzw. członków zbiorowych.

Jest to więc dość liczne grono badaczy, którzy po stworzeniu im właściwych warunków w większym niż dotychczas stopniu mogą prowadzić wszechstronne badania służące regionowi.

Członkowie Towarzystwa skupieni są w trzech wydziałach: nauk przyrodniczych, technicznych i humanistycznych. Podstawowa działalność merytoryczna prowadzona jest w sekcjach.

Do sukcesów KTN należy zaliczyć systematyczne wydawanie dwóch periodyków: „Rocznika Świętokrzyskiego” i kwartalnika „Studia Kieleckie”.

Mimo trudności w zakresie działalności wydawniczej w latach 1979—1982 wydano cztery kolejne prace zwarte kieleckich autorów.

Niewątpliwym osiągnięciem Towarzystwa w ostatnich latach było także opracowanie i wydanie drukiem *Raportu o stanie nauk i perspektywach ich rozwoju w kieleckim ośrodku naukowym do roku 1890* (Kraków — Kielce 1979). Jest to pierwsze tego typu opracowanie, ukazujące dokonania miejscowego środowiska naukowego zawierające program jego rozwoju.

Duże nadzieje na dalszy rozwój prac badawczych wiąże środowisko kieleckie z utworzoną w 1982 r. przy Towarzystwie Pracownią Badań Regionalnych.

KTN — spełniająca na Kielecczyźnie rolę wiodącego stowarzyszenia o charakterze badawczym — podjęła także inicjatywę zintegrowania społecznego ruchu naukowego. Funkcję tę spełniać ma Społeczna Rada Towarzystw Naukowych powołana w 1980 r. Dotychczas nie przejawiała ona jednak większej inicjatywy. Ożywienie działalności Rady pozwoliłoby na intensyfikację interdyscyplinarnych badań i włączenie do udziału w nich działacze skupionych w innych towarzystwach i organizacjach społecznych istniejących na terenie województwa kieleckiego.

Jednym z istotnych problemów, jakie napotyka Towarzystwo w swej działalności jest szczupłość środków finansowych. KTN otrzymuje co prawda systematyczne dotacje z Urzędu Wojewódzkiego i od innych organizacji społecznych, ale fundusze te w niewielkim stopniu pokrywają jego potencjalne potrzeby.

Dlatego też wśród działaczy KTN dyskutowana jest koncepcja powołania do życia Instytutu Badań Regionalnych, w którym wykonywano by prace badawcze zlecane przez władze wojewódzkie i inne instytucje.

Niestety, dotychczas opracowania tego typu zlecane były najczęściej naukowcom spoza regionu. Powołaniu samodzielnej placówki, która wykonywałaby prace zlecane, nie sprzyjały także obowiązujące dotychczas przepisy finansowe.

Fundusze — wypracowane w Instytucie Badań Regionalnych — przeznaczone byłyby na dalszy rozwój badań naukowych oraz na działalność wydawniczą. Dyskutanci powoływali się na doświadczenia podobnej placówki tego typu założonej w Kielcach w 1945 r. z inicjatywy Jana Czarnockiego.

Z okazji jubileuszu ukazał się kolejny numer „Studiów Kieleckich” 1/33. Zawarte w nim materiały nawiązują do prac opublikowanych w zeszycie 1/17 z 1978 r. — wydanym z okazji XX-lecia KTN.

W omawianym numerze „Studiów Kieleckich” zamieszczono m. in. artykuł Z. Guldona *Geneza Kieleckiego Towarzystwa Naukowego*. Autor przedstawił w nim chronologicznie inicjatywy podejmowane na Kielecczyźnie od XIX w. związane z prowadzeniem prac badawczych i kształtowaniem społecznego ruchu naukowego.

Wanda Pomianowska w artykule *Wiersze spod Łysicy* omówiła twórczość wybitnych współczesnych poetów ludowych Kielecczyzny. Artykuł ten stanowi kon-

tynuację badań naukowych prowadzonych na Kielecczyźnie nad kulturą ludową regionu od lat międzywojennych.

Z. Guldon i R. Świętek w artykule *Historyczne badania regionalne na Kielecczyźnie* omówili stan badań nad dziejami regionu. Regionalne badania historyczne stanowiły istotną część składową polskiego regionalizmu, który w latach międzywojennych jako zorganizowany ruch ukształtował się i najpełniej rozwinął na ziemi kieleckiej.

W jubileuszonym numerze „Studiów Kieleckich” zamieszczono ponadto *Bibliografię wydawnictw Kieleckiego Towarzystwa Naukowego za lata 1978—1981*, zestawioną przez Mieczysława B. Markowskiego. Obejmuje ona 4 prace samoistne oraz 243 artykuły, komunikaty i recenzje wydrukowane w wydawnictwach Towarzystwa.

Uzupełnienie omawianego zeszytu stanowią katalogi wydawnictw kieleckich uczelni.

Zofia Kiepas i Zygmunt Małecki opracowali *Katalog wydawnictw Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. J. Kochanowskiego za lata 1970—1981*, zaś Małgorzata Kurowska zestawiła wydawnictwa Politechniki Świętokrzyskiej za okres 1969—1981.

W zeszycie zamieszczono także listę członków KTN (według stanu na 1 XII 1982 r.).

Andrzej Rembalski
(Kielce)

OBCHODY Z OKAZJI STU LAT DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA LEŚNEGO (1882—1982)

W 1882 r. powstało we Lwowie — w zaborze austriackim — Towarzystwo Leśne Galicyjskie, które w 1919 r. przekształciło się w Małopolskie Towarzystwo Leśne, a w 1925 r. uzyskało charakter ogólnopolski i nazwę: Polskie Towarzystwo Leśne. Reaktywowane po wojnie w 1946 r., po siedmioletniej przerwie, działa (przejściowo — przez kilka lat — jako Polskie Naukowe Towarzystwo Leśne) obecnie pod opieką Polskiej Akademii Nauk, będąc jednym z najstarszych towarzystw naukowych w Polsce i trwałym ośrodkiem nauki i praktyki leśnictwa oraz drzewnictwa w naszym kraju. W setną rocznicę zapoczątkowania działalności PTL odbyło się wiele imprez i uroczystości — planowo przygotowywanych przez kilka lat.

21 września 1982 r. w gmachu Instytutu Badawczego Leśnictwa w Warszawie zorganizowano konferencję prasową poświęconą aktualnym problemom leśnictwa, przemysłu drzewnego i papierniczego oraz meblarstwa. Przewodniczący Zarządu Głównego PTL — prof. Andrzej Szujecki — przedstawił krótko historię PTL oraz jego działalność w zakresie kształtowania opinii pracowników leśnictwa i społeczeństwa na temat podstawowych zagadnień z tej dziedziny gospodarki; omówił też zadania Towarzystwa. W czasie kilkugodzinnego spotkania licznie zgromadzeni dziennikarze z prasy, radia i telewizji zadawali pytania zaproszonej przez PTL grupie ekspertów. Większość pytań dotyczyła złego stanu sanitarnego lasów, przyczyn występowania gradacji szkodliwych owadów, wykorzystania drewna pokłeskowego, zaopatrywania przez Lasy Państwowe zakładów przemysłowych w surowiec drzewny, a także innych bardziej szczegółowych zagadnień.

Imprezy najbardziej związane ze stuleciem Towarzystwa odbyły się w dniach 24 i 25 września 1982 r. w Domu Technika przy ul. Czackiego 3/5 w Warszawie.